

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Kfv.III.37.658/2023/5.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Gyurán Ildikó előadó bíró, Dr. Farkas Katalin bíró, Dr. Sugár Tamás bíró, Dr. Bérces Nóra bíró

A felperes: felperes1 (cím1)

A felperes képviselője: dr. Suki Dávid ügyvéd (cím2)

Az alperes: Pest Vármegyei Rendőr-főkapitányság Gödöllői Rendőrkapitányság (2100 Gödöllő, Petőfi Sándor utca 6-10.)

Az alperes képviselője: dr. Nagy Kornélia Katalin kamarai jogtanácsos

A felperesi érdekelt: érdekelt1 (cím3)

A per tárgya: gyámügyben indult jogvita

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél: az alperes, 17. sorszám alatt

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: a Budapest Környéki Törvényszék 2023. július 21-én kelt 12.K.701.227/2023/14. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 12.K.701.227/2023/14. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

Az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 30.000,- (harmincezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2023. április 24-én bejelentés érkezett az alpereshez arról, hogy a felperes kiskorú gyermekét, gyermek a külön háztartásban élő édesapja szexuális cselekmény türéseére kényszeríti.

[2] Az alperes 2023. április 28-án kelt 13040/1369/2023.bü számú határozatával a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte a gyermekotthonban. Egyúttal megállapította, hogy a felperes és a felperesi érdekelt gondozási, nevelési joga szünetel, a kiskorúval való kapcsolattartást részükre megtiltotta.

[3] A határozat indoka szerint feltételezhető, hogy a gyermek a szülői felügyeleti jogokat gyakorló szülőnél hagyása esetén közvetlen veszélynek van kitéve; testi, szellemi, értelmi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást szenvedne, ezért az ideiglenes hatályú elhelyezése indokolt.

[4] A Pest Vármegyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatala 2023. május 4-én a határozattal elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezést megszüntette és a gyermeket személynél helyezte el.

A keresetlevél és a védirat

[5] A felperes TK-120101 azonosítójú űrlap formanyomtatványon és mellékletként szöveges dokumentumban benyújtott keresetlevelében a határozat hatályon kívül helyezését, a kiskorú gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésének megszüntetését, a felperes gondozási, nevelési, valamint kapcsolattartási jogának visszaállítását indítványozta. A formanyomtatványon tárgyalás tartását kérte az ügyben

[6] Kifejtette, hogy az alperes nem tett eleget tényállás-tisztázási kötelezettségének, amikor nem ellenőrizte a feljelentés valóságtartalmát, nem folytatott le nyomozást, nem hallgatta meg sem a felperest, sem a felperesi érdekeltet, nem szerzett be szakvéleményt, sem környezettanulmányt.

[7] Az alperes védiratában elsősorban a keresetlevél visszautasítását, másodsorban érdemben a kereset elutasítását kérte.

A törvényszék eljárása és az elsőfokú ítélet

[8] A törvényszék – tárgyaláson kívül eljárva – az alperes 13040/1369/2023.bü számú, a kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezéséről szóló határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte.

[9] A felperes által előadott eljárási jogsérelmekre reagálva rámutatott, hogy a keresetlevél visszautasításának nem volt helye, a felperes jogi képviselője szabályszerű meghatalmazást csatolt az eljárás során. A közigazgatási iratanyag alapján érdemi döntést tudott hozni az ügyben, ezért a tanúk meghallgatását mellőzte. Eljárása során figyelemmel volt a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 72. § (5) bekezdésében írt eljárási határidőre is.

[10] Kimondta, hogy a Gyvt. és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.)

rendelkezései határozzák meg az ideiglenes hatályú elhelyezés feltételeit. [Gyvt. 2. § (1) bekezdés, 14. § (1) bekezdés, 15. § (4) bekezdés d) pontja, Gyer. 95. § (1) bekezdés a) pontja, 95. § (2) bekezdése, Gyvt. 72. § (1) bekezdése.] A gyámhatósági eljárásban, így az ideiglenes hatályú elhelyezés esetén is irányadók az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szabályai.

[11] Ahhoz, hogy a hatóság vizsgálhassa a törvényi feltételek fennálltát, szükséges, hogy a tényállást kellőképpen feltárja.

[12] A rendelkezésére álló iratokból megállapította, hogy a nyomozás megindításának időpontja 2023. május 3-a volt, a bejelentő tanúkénti meghallgatására pedig 2023. május 5-én került sor. Ebből arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a tényállást nem tisztázta kellőképpen, mivel döntését a nyomozás elrendelése és a bejelentő meghallgatása előtt, pusztán a bejelentés alapján hozta meg. Habár egyetértett az alperes azon álláspontjával, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezés, mint jogintézmény jellegéből adódóan széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatására nincs lehetőség, ez azonban nem jelenti azt, hogy a tényállást ne kellene tisztázni a hatóságnak.

[13] Az alperes az eljárás megindításáról sem a felperest, sem a felperesi érdekeltet nem értesítette, őket meg sem hallgatta. Bizonyítékokat nem szerzett be, amelyek megerősítették, valószínűsítették volna a feljelentésben írtakat. A 2023. április 28-án készült „Kiemelt napi jelentés” pusztán azt rögzíti, hogy a feljelentő a felperes bizalmas ismerőse, a felperes az édesanyjával él, testvére nincs.

[14] Felhívta az Alkotmánybíróság 3311/2018. (X. 16.) AB határozatát, valamint a Kúria Kfv.III.38.063/2014/4. számú ítéletét.

[15] A megismételt eljárásra előírta az alperesnek, hogy amennyiben az ideiglenes hatályú elhelyezés feltételei fennállnak, a tisztességes eljárás követelményét betartva a tényállást kellőképpen feltárva járjon el és hozza meg döntését. A Gyer. 96. § (1) bekezdése szerint kell döntenie a felperes és az érdekelt meghallgatásáról vagy annak mellőzéséről, azonban a mellőzés indokait határozatában indokolni köteles.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján a támadott ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[17] Előadta, hogy az ítélet sérti a Kp. 48. § (1) bekezdés j) és k) pontját, 37. § (1) bekezdés b), d), e), f) pontját, (2) bekezdés b) pontját és (3) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 68. § (1), (3) bekezdését, Kp. 77. § (1) és (5) bekezdését, 85. § (1) bekezdését, Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését. A támadott döntés továbbá az Ákr. 104. § (3) bekezdés a) és c) pontjába ütközik, továbbá eltér a Kúria Kfv.II.37.520/2022/5. számú határozata [12], [14], [25] és [37] pontjaiban foglaltaktól.

[18] Elsődleges érve szerint a keresetlevél nem jelölte meg a Kp. 37. §-a szerint előírt felperesi adatokat, így nem tartalmazta a felperes nevét és lakcímét, jogi képviselőjének székhelyét, az alperes nevét és székhelyét. Kifejtette, a keresetlevél benyújtására szolgáló űrlapon ezen adatok feltüntetése nem elegendő, azokat a keresetlevélben szükséges megjelölni. A kereset nem jelölte meg továbbá a sérelmezett közigazgatási tevékenységről való tudomásszerzés módját és idejét, a bíróság hatáskörének és illetékességének

megállapításához szükséges adatokat. Azt sem jelölte meg, hogy konkrétan milyen jogsérelmet szenvedett a felperes a közigazgatási tevékenység folytán. Mindezek alapján a keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés j) és k) pontjai szerint vissza kellett volna utasítani.

[19] A keresetlevélhez csatolt meghatalmazásból nem volt egyértelmű a jogi képviselő képviseleti jogosultsága. A később csatolt meghatalmazás nem a törvényszék előtti eljárásra, hanem kizárólag az alperes előtt folyamatban volt eljárásban történő képviseletre vonatkozott. Az ezzel kapcsolatos alperesi aggályokra a törvényszék érdemben nem reagált.

[20] Sételmezte továbbá, hogy a felperes a keresetleveléhez csatolt formanyomtatványon tárgyalás tartását kérte. A törvényszék ennek ellenére 7. sorszámú végzésében az ügy tárgyaláson kívüli elbírálásáról döntött. Figyelemmel pedig arra, hogy a tárgyaláson kívül történő elbírálás esetén a felek csak írásban fejthetik ki jogi érveiket, legalább tizenöt napot kellett volna biztosítani a beadványokra adandó válaszok megtételére. Ezek a rendelkezések annak ellenére alkalmazandók, hogy a Gyvt. 72. § (5) bekezdése a bíróság számára harminc napos ügyintézési határidőt állapít meg. Ellenben a törvényszék mindösszesen nyolc nap határidőt biztosított nyilatkozattételre, a válaszadásra pedig az alperes részére további határidőt nem adott, megfosztva ezáltal az alperest attól, hogy az ügygel kapcsolatos részletes jogi álláspontját kellő idő alatt kifejthesse.

[21] A felperes nem hivatkozott arra, hogy az alperes eljárása során megszegte volna a Gyer. 96. § (1) bekezdésében foglaltakat, továbbá arra sem, hogy az eljárás megindításáról történő értesítésre vonatkozó kötelezettségét szegte volna. Kizárólag azt sételmezte, hogy az alperes nem tett nyomozati cselekményeket a tényállás felderítésére. A kereset keretei ellenére a törvényszék az ítéletet két olyan jogszabályhelyre alapította, amellyel túlerjeszkedett a kereseti kérelmen.

[22] Kifejtette, hogy a törvényszék hiányosan és iratellenesen állapította meg a tényállást is. Hiányosan rögzítette, hogy a 2023. április 28-i rendőri jelentés csak annyit rögzített, hogy a felperes az édesanyjával él és testvére nincs. Ellenben azt rögzítette, hogy az adatszerzést követően került sor a családi körülmény megállapítására, valamint, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálattal is soron kívül egyeztetést folytattak az intézkedés végrehajtását követően. A hiányosan megállapított tényállásból a törvényszék téves következtetést vont le arra vonatkozóan, hogy ne kerültek volna feltárára a gyermek családi körülményei, illetőleg az, hogy kinél lehetett elhelyezni.

[23] Az alperes vizsgálta, hogy van-e más személy, akinél a gyermek elhelyezhető, enélkül nem tudta volna azt megállapítani, hogy ilyen személy nincs.

[24] Téves azon megállapítás is, hogy a nyomozás csak 2023. május 3-án indult meg figyelemmel arra, hogy a határozat meghozatalakor az már folyamatban volt, azonban a hatásköri szabályok folytán az ügy áttételére került sor. A bejelentést követően a bejelentő telefonon meghallgatásra került a bejelentés tárgyát illetően.

[25] Az elsőfokú bíróság ítéletében felhívott Kfv.III.38.063/2014/4. számú ítélet pontosan annak alátámasztására szolgál, hogy nem lehet a gyermeket olyan családi környezetben elhelyezni, ahol őt veszélyeztető körülmény a családtagok egyúttlakása folytán fennáll.

[26] Tévesen hívta fel a törvényszék az ítéletében a 3311/2018. (X. 16.) AB határozatot is és nem hagyhatók figyelmen kívül az 1/2011. (V.) KK véleményben foglaltak, nevezetesen az, hogy az eljárás megindításáról való értesítés, valamint a bizonyítékok ügyfelekkel való megismertetésének elmaradása nem minősül automatikusan olyan eljárási szabálysértésnek, amely az ügy érdemére kihathat.

[27] Figyelemmel arra, hogy a döntés meghozatalára nyolc napon belül került sor, az eljárás megindításáról nem kellett értesíteni a feleket. A cselekmény alapjául is szolgáló

jogintézmény jellegéből is ered, hogy mellőzhető az eljárás megindulásáról szóló értesítés, ha az az eljárás sikerét megghiúsítaná. E körben hivatkozott a Fővárosi Törvényszék K.702.259/2013/12. számú határozatára is.

[28] Az eljárt bíróság ítélete jogkérdésben eltér a Kfv.IV.37.520/2022/5. számú ítéletben foglaltaktól, amely tényállása szerint a gyermek szülői környezetben való súlyos veszélyeztetettségének megállapítására bizonyíték nélkül is sor kerülhet.

Döntés a befogadásról

[29] A Kúria Kfv.III.37.658/2023/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet befogadta.

A Kúria döntése és jogai indokai

[30] Az alperes felülvizsgálati kérelme – az alábbiak okán – alapos.

[31] A felülvizsgálati eljárás kereteit a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem jelöli ki. A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[32] Az alperes felülvizsgálati kérelmében felhívott első érve szerint a keresetlevél nem jelölte meg a felperes előírt adatait, a közigazgatási tevékenységről való tudomásszerzés módját és idejét, a bíróság hatáskörének és illetékességének megállapításához szükséges adatokat és a konkrét jogsérelemet. Fentiek okán a keresetlevél Kp. 48. § (1) bekezdés j) és k) pontjai szerinti visszautasításának lett volna helye.

[33] Az elsőfokú bíróság ítélete tartalmazza, hogy a keresetlevél visszautasításának nem volt helye, a bíróság az ügy érdemében tudott döntést hozni, ítélete indokolásában arról azonban nem adott számot, hogy miért nem tartotta megalapozottnak az alperes keresetlevél visszautasítására vonatkozó nyilatkozatát.

[34] A Kúria szerint az alaki védekezés körében előadottak vizsgálatának mellőzése az alperes által a felülvizsgálati kérelmében felhívott Kp. 84. § (2) bekezdése folytán irányadó Pp. 346. § (4) és (5) bekezdései szerinti indokolási kötelezettség megsértését eredményezte, amely a felülvizsgálati eljárásban nem volt pótolható.

[35] Ezt támasztja alá a Kúria Kfv.VII.37.497/2023/6. számú végzésében foglalt érvelés is, amelyben a legfőbb bírói szerv elvi éllel fogalmazta meg, hogy amennyiben az alperes elsődlegesen alaki védekezést terjeszt elő, de a bíróság pergátló akadályt nem észlel, hanem az ügy érdemében határoz, az ítélete indokolásában számot kell adnia arról, hogy miért nem tartotta megalapozottnak az alperes keresetlevél visszautasítására vonatkozó nyilatkozatát. A Kúria jelen tanácsa ettől a joggyakorlattól eltérni nem kíván.

[36] A Kúria megállapította, hogy a peres eljárás során a felperes csatolta a jogi képviselője részére adott, kifejezetten a per vitelére vonatkozó meghatalmazását, ezért a meghatalmazás megfelelősége hiányára alapított alperesi érvelés nem foghatott helyt.

[37] A Kp. 77. § (1) bekezdése értelmében a bíróság az ügy érdemében akkor határozhat tárgyaláson kívül, ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem

tartja szükségesnek. A (2) bekezdés szerint tárgyalás tartását a felperes a keresetlevélben, az alperes a védíratban kérheti. Tárgyalás tartása a perbelépési kérelemben, illetve a perbevonásától vagy a perbeállításától számított tizenöt napon belül is kérhető. A tárgyalás tartása iránti kérelem elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. A (3) bekezdés lehetővé teszi, hogy a bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, ha az alperes a keresetet az első tárgyalást megelőzően teljes egészében alaposnak ismeri el, vagy a közigazgatási cselekmény olyan lényeges alaki hiányosságban szenved, amely miatt nem létezőnek kell tekinteni.

[38] A kialakult kúriai gyakorlat egyértelmű és következetes abban, hogy ha bármelyik fél kifejezett és egyértelmű nyilatkozatával tárgyalás tartását kéri, akkor annak a bíróság köteles eleget tenni, ellenkező esetben ítélete érdemi felülbírálatra alkalmatlan (Kfv.II.37.640/2016/5., Kfv.VI.35.491/2017/5., Kf.VI. 39.016/2020/2.).

[39] A Kúria a rendelkezésre álló iratokból megállapította, hogy a felperes törvényben biztosított jogával élve, a keresetlevél formanyomtatványon kérte az elsőfokú bíróságtól tárgyalás tartását.

[40] A Kp. 39. § (2) bekezdése kimondja, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró fél a keresetlevelet formanyomtatványon is előterjesztheti. A keresetlevél előterjesztésére rendszeresített és az alperes honlapján is elérhető TK-120101 azonosítójú űrlap maga a keresetlevél közigazgatási döntéssel szemben. A felperes ezt az űrlapot töltötte ki azzal, hogy ahhoz mellékletként csatolta a szövegesen megfogalmazott keresetlevelet. A keresetlevél tartalmi elemeit részben a formanyomtatvány, részben a megszövegezett keresetlevél tartalmazta.

[41] A felperes a perben jogi képviselővel járt el, keresetlevelét is jogi képviselője útján terjesztette elő, így az ügyben nem alkalmazható rá nézve a Kp. 39. § (2) bekezdésben foglalt rendelkezés, a formanyomtatványon előterjesztett keresetlevele nem minősül a Kp. 37. §-ának megfelelő keresetlevélnek, ennél fogva annak kizárólag az említett módon való előterjesztése a keresetlevél nem szabályszerű előterjesztését jelenti.

[42] A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a felperest a Kp. 46. § (1) bekezdése szerinti hiánypótlás szükségességéről, módjáról, a keresetlevelet befogadta, azt érdemben vizsgálta. Az eljáró bíróság akként tekintette, hogy a szabályszerűen előterjesztett keresetlevél és a csatolt formanyomtatvány egységesen képezte a felperes keresetlevelét.

[43] Ezen az űrlapon a felperes kifejezetten kérte tárgyalás tartását az e tárgyban feltett kérdésre adott igen válaszával. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság az ügyről – a Kp. 77. § (3) bekezdése szerinti, a felek rendelkezési joga ellenére is a tárgyalás mellőzését lehetővé tevő körülmény megállapítása nélkül – érdemben tárgyaláson kívül döntött. A törvényszék így az elsőfokú eljárás lényeges szabályát szegte meg akkor, amikor a jelen perben a tárgyalás megtartását a felperes kérelme ellenére mellőzte.

[44] Az elsőfokú eljárás ezen lényeges szabályainak megszegése a per érdemi eldöntésére a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható módon kihatással volt.

[45] Hangsúlyozza a Kúria Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdésében és a Kp. 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott tisztességes eljárás követelményére is figyelemmel, hogy mind a felperes, mind az alperes alappal számíthatott arra, hogy a keresetre vonatkozó nyilatkozatának részletes kifejtésére a tárgyaláson még módja lesz. A tisztességes eljárás követelményének biztosítékaul szolgáló garanciális elvet az sem töri át, hogy a Gyvt. 72. § (5) bekezdése a bíróság részére harminc napos határidőt szab meg döntése meghozatalára. Az elsőfokú bíróságnak ebben az esetben – akár a felek rövid úton történő értesítése mellett – a rendelkezésre álló határidőn belül kell tárgyalást tartania.

[46] Miután a bíróságnak a felperes ezirányú kérelmére tárgyaláson kellett volna elbírálnia az ügyet, a felülvizsgálati kérelemnek a tárgyaláson kívüli elbírálás során biztosított határidőkre vonatkozó felülvizsgálati érveinek vizsgálatát mellőzte.

[47] Mindezek figyelembevételével a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja szerint hatályon kívül helyezte és az eljárás bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Figyelemmel a fent kifejtett eljárási jogszabálysértésekre, a Kúria az ügy érdemében nem foglalhatott állást.

[48] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a pert tárgyalás tartásával, a tisztességes eljárás követelményét messzemenően szem előtt tartva, a felek nyilatkozattételi jogának teljes körű biztosítása mellett kell lefolytatnia. Döntésében számot kell adnia a pergátló akadályok fennálltáról, illetve azok hiányáról és csak ezt követően foglalhat állást az ügy érdeméről.

A döntés elvi tartalma

[49] Ha bármelyik fél kifejezett és egyértelmű nyilatkozatával tárgyalás tartását kéri az ügyben, akkor annak a bíróság köteles eleget tenni. *A tisztességes eljárás követelményének biztosítékaul szolgáló garanciális elvet az sem töri át, hogy a Gyvt. 72. § (5) bekezdése a bíróság részére harminc napos határidőt szab meg döntése meghozatalára.*

Záró rész

[50] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[51] A Kúria a Kp. 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) és (2) bekezdése, valamint 82. § (3) bekezdése alapján az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségének összegét mérlegeléssel állapította meg, figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban kifejtett jogi tevékenységre. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében perköltséget nem igényelt. A felmerült költség viseléséről az új határozatot hozó bíróságnak kell döntenie a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 110. § (3) bekezdése alapján.

[52] A Kúria által hozott határozat ellen felülvizsgálatnak a Kp. 116. § d) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2023. november 22.

Dr. Sperka Kálmán s. k.

Kúria
III.Kfv.37.658/2023/5-I.

8

a tanács elnöke

Dr. Gyurán Ildikó s. k.

előadó bíró

Dr. Farkas Katalin s. k.

bíró

Dr. Sugár Tamás s. k.

bíró

Dr. Bérces Nóra s. k.

bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő